

jenek; illy biztost tehát kettőt neveztek 's hasonló kinevezésére az ikervárost is fölszólíttatni határozzák. Nézetünk szerint ez ismét olly fogamat nélküli intézkedés, mint volt a mérlegek föllállítása, melyeknek nemcsak az lön következése, hogy a husmérés előbbi hiányossága fönmaradt, hanem az is, hogy száz meg száz polgárnó kigúnyoltaték 's botrányos csufságokkal illeteték a pajkos mészároslegények által. — Szükségtelen volt ama próbavágatás is, mert a marháknak hiteles vásári árkelet szerint meghatározott becsét és nehézségét rövidebb uton is meg lehetett volna tudni, 's e két ismert szám a keresett harmadiknak kitalálására vezetett volna; máskép is mind maga a ns megye, mind kiküldött vál. tagjai sok gyanúsítástól 's alacsony nyelveken forgott vádtul me-ültek volna. — Nézetünk szerint itt kiáltó szükség van a gyökeres reformra; itt a javítás, a tős orvoslát az élet minden napos bajai által sürgettetik, 's itt mégsem találkozik reformer! Féltre az árszabásokkal! Szabad concurrenziát! Rendszerezni kínáló és fogyasztók kölcsönös viszonyait; — 's a tömérdek izetlenkedés, az untalani vesződés megszűnendik. — Még egy eszmét érintünk meg a munkálkodott választmány tudósítása nyomán, azt t. i. hogy a marháknak sovány állapotban levágását kitelhetőleg akadályozni, egyszersmind a borjuk fogyasztását is valamennyire korlátozni kellene, mert a kettő valóságos marha-pusztítás, mi által az ország évenként tetemes pénzöszevet vesz. — A f. h. öiki gyűlésben, melly D u b r a v i c k y Simon Isó alisp. ur elnökle alatt folyt a szombati jegyzőkönyv hitelesítettése után szőnyegre került tárgyak közt említésre méltó a főmélt. udv. kancellariának a megye közönségéhez érkezett parancsa, mellyben a megyei törvényszék által bizonyos P.-féle csődperben hozott ítélet módosítottatván, a törvényszék ezen értelemben eljárásra utasítottatik. A KK. és RR. megütözköztek e parancson, melly a bírói függetlenség általános elvével, 'sőt magával a váltótörvények abbéli világos rendeletével is össze nem fér, miszerint a csődperbeli igazságszolgáltatás minél gyorsabb 's biztosb eszközlése tekintetéből, azoknak folyamát parancsok által gátoltni tiltja; minthogy pedig rendíthetlen elvük az, hogy bírói ítéleteket politícaí uton változtatni nem lehet, 's az ítélet által magát terhelve érző félnek a főlebbvitel utja nyitva áll, 's az alsóbb bíróság ítéletét, csak a főlebbviteli bíróság változtathatja, de továbbá a bírói ítéletek helyes vagy helytelen voltának fejtegetésébe politícaí administratívus uton bocsátkozni, a törvények megsértésével 's a főnebb érintett elvek csonkításával jár; ennelfogva a mondott parancsnak részletes taglalgatásába mélyebben nem bocsátkoztak; azt a törvényszékkel közlendőnek nem tartották, 's iránta válaszfölrírást tenni helyenkívülinek tartották, 's illy parancsok ellen mind-azáltal jegyzőkönyvileg ovást tenni szükségesnek látták. — Meg kell e tárgyavonatközölóg jegyezniük, hogy előttünk igen föltűnő volt, az előbocsátott köznyilatkozat ellenére az érdeklött felek ügyészeit e tárgyban fölszólalni, 's egyik által különösen még magát a törvényszéket is a közgyűlés színe előtt egyes ember superrevisionalis véleménye alá vonattnak hallanunk, egy ügyész által, kinek, legalább eddig főnálló törvényeink szerint, pártfogoltja részére csupán a felsőbb bíróság előtt van joga az alsóbíró-

ság ellen kifogásait előterjeszteni, mégpedig okokkal támogatva, 's az emenda lingvae büntetésnek szerénységet parancsoló örködése alatt. Minden tekintetben helyeselnünk kelle tehát az ügyész ebbeli hivatlankodásának egy szónok által nyilvánított helytelenítését; mert mi a bírói függetlenség egyik legfőbb támaszát a bírói tekintély sérthetlenségében helyezzük, 's ezt, annak kockáztatása nélkül megtámadhatónak nem hisszük; és viszont. Minthogy pedig napjainkban a parancsokkal-élés rendkívül elhatalmazott, ezeknek az igazságszolgáltatás-gyorsítási elvnel fogva némi korlátozása tekintetéből szükségesnek látnók, ha törvényhatóságaink az 1464: 6, 1681: 30 és 1791: 12 törv. cikkek szellemének folytonosan szem előtt tartása mellett, annak idején országgyűlési utasításaik közé besoroznák, hogy a törvények világos értelmének ellenére parancsok eszközlését magokra vállaló ügyészek, mint olyanok, kik nemcsak az ügyek rendes folyamát akasztják meg, — kik nemcsak a felsőbb hatalom beavatkozására szolgáltatnak alkalmat ott is, hol beavatkozást a törvény 's az alkotmányos rendszer valódi eszméje kizár; kik végre okot adnak kormányzések 's törvényhatóságok közötti surlódásokra; — hogy illy ügyészekre, vagy bármi néven nevezendő egyénekre, büntetés szabassék. (Vége köv.)

Toldalék, a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűléséről tudósításokhoz. E sorok közlője várja, hogy a nagy gyűlés általános jegyzőkönyvének kivonata hírlapok útján közöltetni fog; — e helyett csak részletes adatok fordulnak elő azon nagyérdékű gyűlésről 's azon szaknak, mellynek tagja én is (e sorok közlője) vagyok, munkálatiról csak a Hirnökben történt említés. E szerint hon-érdékből ohajtom e szak üléseinek némelly eredményiről tudósítani az olvasó közönséget.

Aug. 5én Koch Antal bányászati tanácsnok ur elnöksége alatt egyéb érdekes értekezések közt, Amon Zsigmond, rhonitzi k. vasgyárok kezelő igazgatója a k. beszterezebányai kincstár főigazgatósága alatti vasgyártást 's azzali kereskedést illető tudósítását olvasta. Melly nagyérdékű 's tanulságos értekezést e szakülés illőleg méltányolván azt egész kiterjedésében kinyomatásra és hírlapok útján közzétételre a nagy gyűlésnek ajánlani annál inkább kötelességének tartotta, mennél több hasznot reméll illy értekezésekből háramlani a hazára, ha t. i. a nagy gyűlés nevében nemesak magánosak vasgyártó intézetei, u. m. a rima-brezói coalitio, murányi unio, esetneki concordia, hg. Coburg, Andrassy, Schönborn 's Keglevich grófok, Hámos 's mások a hírlapok útján kezelésöknek nyilvánítására felszólíttatnak, hanem a fenséges k. kamarának főigazgatása illedelmesen a nagy gyűlés által megkéretik, hogy ne csak a honunkban főfelügyelése alatt lévő többi vaskezelést hiteles köztudomásra juttatni, hanem egyszersmind egyéb bányászati ágoknak u. m. a réz, piskolez, ezüst, arany, kőszén, só 's egyéb kezelésöknek tabellaris hiteles tudósításai által magánosokat is fényes példája által illy közlésekre buzdítani méltóztassék, mellyek nyomán hazánkban ebbeli állapotja annal alaposabban megismertessék, mennél kimerítőbbek leendnek amazok. — Dr. Zipser ur f. é. april. 26. a Horváthonban le-

esett léggőnek egy darabját e szaknak bemutatta, valamint nagybecsű gyűjteményének egyik részét, azon a nagy természetbuvárt jellemző nyilatkozattal, hogy szak tagjainak 's kedvelőinek illy kisebb tanulságos gyűjteményekkel szolgálni kész. — Továbbá t. t. Kubinyi Ferencz tb. a közgyűlésben felolvasott „Nógrád megyének geognostikai viszonyait ismértető értekezésére“ vonatkozó 's azt mintegy ábrázoló gyűjteményét mutatta be, egyszersmind előszóval az egyes ásványdaraboknak másokhozi viszonyiról 's lakhelyeiről értekezett. Melly értekezés mindenünk kebelében azon ohajtást gerjesztette: bár minden megyében illy mély tudomány férjfi annak viszonyait kikutatni, 's Zólyom megye példájára minden hatóság kebelében létező ásványok 's más természetvénnyek gyűjteményét czélszerűen 's tanulságosan elrendelve 's jól fentartva nyilvános szemléletnek 's használatnak nyujtana, hogy ekép a természettanulmányok iránt szeretet gerjesztetnék ifjainkban, mellynek közvetlen eredménye: ezen ismereteknek a közéletre alkalmazása. — Igy tehát a hazánkban eddig elhanyagolt műiparnak 's értelmiségnek nagy rugóivá lehetnének illy hatósági 's középponti gyűjtemények, mellyek egymással szoros és életműves összeköttetésben lévén, egymást kiegészítenék. — Olvastatott továbbá e szakülésben Haidinger Vilmos cs. k. bányászati tanácsnok tudósítása a bécsi cs. k. bányászati kamara 's pénzverő hivatal ásványgyűjteményének czélba vett elrendezéséről. Ezen remek kivonata a tanulságos, mindenkéi figyelmére méltó, rövid idő mulva nyomtatásban is megjelenendő érdekes munkának, e szakban felolvasatván, az elnök hálás köszönetünket ezen derék férjfiunak levél által kijelenteni megkéretett, egyszersmind az említett értekezés egész terjedelmében kinyomatni javasoltatott. Az eszmedus értekezés azon ohajtást is gerjeszté a jelen tagokban: vajha muzeumunk Haidinger mintája szerint elrendezve, részint a kincstári hivatalok, részint külön hatóságok és magánosak által gyámolítottatnak, ugy hogy nemesak orychnognosia, hanem földisme-tani ismereteket, árasztana a haza boldogságára! Végre a tisztelt elnök bemutatatta az urvölgyi araglának néhány pompás példányit, mellyek köz bámulatra szolgálnak: valamint Bereg megyének physicusa a timkőnek néhány érdekes darabjait, mellyekben szép Volynnok valának láthatók. 'S ezek voltak az első szakülésnek főtárgyai. — Aug. Skán tartatott a második 's utolsó szakülés, mellyben Amon ur példájára Roeszner ur igen érdekes adatokat közölt a beszterezebányai rézkezelésről. Továbbá, Nendtwich tr. ur az araglának alkotó-részeiről értekezett; valamint Kubinyi Ferencz ur is folytató félbeszakasztott mutatványit. Még más tárgyak is fordultak elő, mellyekről bővebb tudósítást a 3dik nagy gyűlésnek évkönyvei adandnak. Annyi bizonyos, hogy azon szép szellem, melly a természettanulmányok iránt mutatkozik, szebb jövővel keesgetet. K. P.

Baranyából. Pécs augusztus 30án. Tegnap vette kezdetét mgos Somsics Pongrácz főispán ur elnökle alatt folyó évi 3ik közgyűlésünk, mellynek eddig előfordult nevezetesb tárgyait ezennel közlöm. — 1) Ó mga a főispán ur utóbbi köztünklétekor tett nyilatkozása következtében egy a jövő országgyűlésre adandó utasítások javaslatának kimunkálása végett egy, több jeles tagokból álló választ-

nap bor. Általában a balkani paraszt, papján kívül, kit nagy tiszteletben tart, senkire sem szorul. Vallásában buzgó, 's az islamtól iszonyodik. (Folytatjuk).

A pesti művészeti egyesület műkiállítására 1842ben.

Művészet a szellemiség virága, a lelki műveltség jelképe. Nemzet, mellynek művészete nincs, nincs képviselve a szellemi világban; ország, melly nem mutathat fel művészeti saját szüleményeket, nem igényelhet fölvétetést a lelki műveltség pantheonába. Ez okoknál fogva igen korés czélszerű volt a pesti művészeti egyesület alakulása, melly feladatául tűzte ki a honi művészeti erők lehető legsikeresebb fejlesztését 's vetélykedésre buzdítását. Természetes, hogy illy vállalat, magasabb céljának megfelelőleg nem szorítkozhatott csupán a honi szülemények koszorúba gyűjtésére, hanem a külföldnek is szabad versenyzést kelle nyitnia, épen azért, hogy a magosabbra haladott külföldi művészet példányai a hazai művészek előtt ismeretesbökké lévén, ezek láthassák, mennyire haladott a művészet künn, 's mit kell tenniök, saját műveik javítására, tökéletesítésére. De mindez csak csekély szellemi hatással lehet az illető egyénekre, mig a régiebb művészetnek olly példányait nem birandjuk gyűjteményben felállítva, mellyekből alapos és gyökeres ta-

nulmányt meríthetni; mert az ujabbkori művészetben nem uralkodik a teremtő geniusznak azon lehelete, melly szent ihletet árasztthatna a valódi szép és igaz után sovárgó művészeibe. A jelenkori művészet leginkább csak a szent titoknak felületes fátyolát lebbentgeti. 's magát a lényeg mélyét érintetlenül hagyja. Az igazi jelesek igen gyérek, 's kik vannak, magok is a régiebb nagy mesterek remek-műveiből meríték tanulmányikat, 's így, a ki csak ezeket választaná tanulmányai példányképeitül, némi tekintetben csak ismét utánzást utánozna. Ez reánk nézve annál igazabb, minthogy a most élő legjelesb, 's minden tekintetben önálló teremtő szellemmel bíró művészek vagy épen semmit, vagy csak igen kevés műveket küldenek hozzánk; egy két jeles festvény pedig ki nem elégítheti a gondolkozó, 's a művészet belsejét buvárló lelkeket. A középszerű vagy épen silány művek szemléletén pedig, — millyekkel a műkiállításokat rendszerint ollyak szokták előzőlneni, kik örülnek nevéket a lajstrom hasábjain olvashatni, — a valódi művészetre törekvő ifju szellem csak elszomorodik, visszaretten. Ennyit általában észrevételül a kiállított művekre nézve, mert e lapok köre nem engedí bővebben fejtegetni e tárgyat.

A kiállított szobrászművek közt megemlítendőnek véljük F a r a g ó n a k concordiat ábrázoló melyképét gypsből, melly ügyes idomító tehetséget tanusít. — Az aquarell festvények közül feltűnőbbek voltak: K a r á c s o n e s t v e W e i x l g á r t n e r t ö l B é c s b e n. 's R a a b G y ö r g y pesti művész saját arcképe életnagyságban. — Az olaj-

festvények jelesbjeinek csak néhányát említjük, mennyire emlékeztünkben megtartottuk: M a r k ó K á r. hazánkfia, Képzelttájkép, — S c h i m o n, szinte hazánkfia: több arckép; T i s c h b e i n T r i e s z t b e n: F e r g e t e g, törést szenvedő hadihajóval, melly valóban remek; C a z i n, P á r i s b a n: T e n g e r i k i k ö t ő; S c h i a v o n i N a t a l e V e l e n z e b e n: A c s i n y t a l a n l e á n y, — genrekepek közt gyöngye az idei kiállításnak; B a r a b á s M i k l. T é l i t á j k é p e z i g a n y k u n y h ó v a l; ismét Schiavoni: Egy férfitől meglepett alvó nő; K o k e n, M ü n c h e n b e n: E r d ő t á j. A n s c h ü t z, M ü n c h e n b e n: M a d o n n a a g y e r m e k k e l; N e e f e H e r m a n n, P e s t e n: B é r c z i e r d ő; — ismét Barabás: saját arcképe; — Schiavoni: P o m o n a f e j e; H a s s e n p f l u g, H a l b e r s t a d t b a n: W a l k e r i e d i z á r d á n a k r o m j a i; — H a a n e n R. A. B é c s b e n: H o l l a n d i a i t á j k é p h o l d v i l á g n á l; — 's a később érkezettek közt: L i e d e r P o z s o n y b a n, a q u a r e l l a r e z k é p; W e i d n e r J.: Z e r g e v a d á s z, p o m p á s m ũ. — 's L o t z e M ü n c h e n b e n: J u h e s o p o r t, m e g l e p ő é l e t h ũ s é g g e l. Ezek, mennyire emlékszünk, voltak a jelesb jelesbjei. Volt még számos egyéb jó kép, — de volt a 240 festvény közt igen számos ollyan is, mellyről egyebet nem mondhatni, mint, hogy — hát ki volt állítva.

Ney.